

Åbent brev til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

Vedr. Etablering af Naturnationalparker – L229

Indsendt af:

Jørn Stjernholm, Fårupvej 10, 7300 Jelling
@: jrn.Stjernholm@gmail.com T: 2348 9907
Robert Olesen, Parkvej 3, 9700 Brønderslev
@: robert.olesen9700@gmail.com T: 4022 7515

Med opbakning fra: 3.649 medlemmer af Facebook Gruppen "Bevar de danske skove"

30. november 2021

Vi er ikke hverken forskere eller eksperter, er uddannede Skov- og Landskabsingeniør, og har arbejdet hhv. 28 og 10 år for Naturstyrelsen.

Vi gør ikke krav på at have den eneste "rigtige" viden eller mening om emnet. Er blot oprørte over – hvad vi ser som - en helt ensidig politisk beslutningsproces, hvor væsentlige saglige og faglige synspunkter helt er ignoreret og udeladt, og som påvirker vores skove og natur i en helt forkert retning – Som ikke anlægger det helhedssyn, der er nødvendigt både objektivt set for vores samfund, men også for at bevare lokalsamfund, hvor der hersker rimelig enighed, fordragelighed og sammenhængskraft – Et tiltag, som vedtages med et alt for smalt politisk flertal. Skovdrift og naturpleje er langsigtede discipliner, som kræver kontinuitet og tålmodighed – ikke slingrekurs og hovsaløsninger.

En politisk proces, som - uanset at det formelt er en fuldt lovlig demokratisk flertalsbeslutning - støder os – og mange andre – som både holder af vores natur, demokrati og folkestyre.

Indhold

Henstilling / spørgsmål til udvalget	2
Vi mener	3
Uddybende begrundelser:	6
Urørt skov og biodiversitet	6
Urørt skov og klimaeffekt	8
Urørt skov og råvareforsyning af træ	9
Rewilding	9
Danmark som "grøn stormagt"	10
Lokal forankring af naturindsats	10
Den politiske proces – set udefra	11

Henstilling / spørgsmål til udvalget

Vi henstiller, at udvalget bruger sin indflydelse til at få tilvejebragt den fyldestgørende belysning som – efter vores opfattelse - blev udeladt både i oplægget fra ministeren og den efterfølgende folketingsdebat forud for vedtagelsen af L229.

Vi mener, at folketinget og dets medlemmer har krav på at vide, hvilke afledte konsekvenser L229 har for vores skove, natur, samfund, økonomi, imødegåelse af klimakrisen osv. – Selv om loven er vedtaget. Vi mener, at I vedtog loven på et yderst mangelfuldt oplyst grundlag.

Som vi ser det er der brug for at folketinget diskuterer følgende emner relateret til dansk naturpolitik:

- Danmarks ambitionsniveau mht. opfyldelse af EU's biodiversitetsstrategi. Hvorvidt det er realistisk og klogt at vi i et lille lavlands-appendiks til et stort kontinent med store lande med betydelige bjergområder og vildmarker skal leve op til samme 30 % og 10 % mål.
- Vores skoves rolle i vores samfund. L229 "giver skovene tilbage til naturen (biodiversiteten)". Det lyder smukt, men som der er argumenteret for i det efterfølgende er det en gave med diskutabel effekt, og som ikke "kun" koster 888 mio. på finansloven.
- Specielt og aktuelt skovenes rolle for klimaindsatsen. Det er både unødvendigt og uklogt at slukke for skoven som CO2-støvsuger. Skovdrift, fremme af biodiversitet og klimaindsats kan praktiseres hånd i hånd.
- Biodiversiteten i det åbne land er presset – det er der ikke så meget tvivl om. Men den løses ikke ved at fælde skov. Den bør løses i et samarbejde med landbrug, kommuner, private lodsejere, NGO'ere, skovsagkyndige osv. – På marginaljorder ude i det åbne land – Og processen er allerede i gang med den seneste landbrugspakke, initiativer med "vilde kommuner" osv. Revider de rigide regler, som forhindrer landmænd i at omlægge, der hvor de frivilligt faktisk ønsker det. Som privatpersoner kan og skal vi også bidrage. En stadig stigende andel af landets areal er, villa- og sommerhusgrunde.
- Og sidst men ikke mindst - INDDRAG lokalbefolkningen i stedet for at TROMLE. Der findes både en guldgrube af viden og velvilje lokalt – hvis vi ellers bliver hørt og inddraget.

Vi er klar over, at det - at ønske sig at loven skulle genforhandles – ikke er nogen enkel sag. Men ikke desto mindre mener vi, at specielt det ideologiske forbud mod kommercielle aktiviteter i naturområder er stærkt problematisk – Naturligvis allermest for skovbrugserhvervet og afledte konsekvenser for følgeindustrier i Danmark. Der skal naturligvis ikke lukkes op for alle kommercielle tiltag i vores natur, men der bør være plads til vores primære erhverv: Skovbrug, landbrug, private naturplejeres dyrehold, bæredygtigt lystfiskeri, jagt, biavl osv. Skovloven og fredskovpligten skal fuldt genindføres. Politiske partier bør tage stilling dette emne – så vi som vælgere kan stemme til næste folketingsvalg, og kende jeres stilling.

En del af de rejste kritikpunkter, kan sagtens administrativt ændres inden for rammerne af L229. Der står ingen steder i loven, at arealerne skal omkranses af et omfangshegn. Præcist dette forhold – sammen med rewilding-idéen, som allerede delvist er nedtonet - er langt de væsentligste anstødssten i debatten og forhindring for lokal accept af naturnationalparkerne. Vi henstiller, at udvalget bruger sin indflydelse til at påvirke miljøministerens udrulning af parkerne – helst sætter

processen helt på pause, mens fyldestgørende viden tilvejebringes og inddrages, alternativt begrænser så vidt muligt.

Vi er klar over at vi fremsender et ret omfattende materiale. Skal i prioritere jeres tid - Så læs venligst minimum følgende afsnit "Vi mener" og sidste afsnit "Den politiske proces - set udefra".

Tak for ordet.

Vi mener

Miljøminister Lea Wermelin vil her i december 2021 udpege de sidste 10 af i alt 15 naturnationalparker – på trods af massive protester og pænt nej-tak fra stort set alle berørte kommuner. Et initiativ begrundet af en biodiversitetskrise, hvis alvor vi for knapt to år siden blev varskoet om med alarmerende udmeldinger fra S-miljøordfører Mette Gjerskov: "Naturen er truet af massedød. Vi taber plante-, dyre- og svampearter med en hast, som ikke er set, siden dinosaurerne forlod kloden for mere end 65 mio. år siden" – suppleret af miljøministeren, DN-præsidenten m.fl. med hver deres version af den umiddelbart forestående katastrofe, der ventede os og vores natur.

Vi har begge arbejdet med og interesseret os for skov og natur hele vores liv frem til nylig pensionering - Gamle nok til at kunne bevidne væsentlige fremskridt for vores miljø og natur siden vendepunktet i halvfjerdsere – reablerede og renere vandløb, over 100 genskabte søer, omlægning af skovdrift, talrige naturgenopretninger. En udvikling, som fortsat pågår, afgjort har, og fortsat påvirker naturen og biodiversiteten mærkbart og synligt i positiv retning - Og derfor havde vi overordentlig svært ved at genkende de alarmerende udmeldinger.

Omvendt er vi bestemt ikke blinde for negative konsekvenser affødt af både byudvikling, intensiveret landbrugsdrift. Morten Korch idyllen med græssende husdyr på overdrev og høstakke på engene, mange levende hegn, mergelgrave osv. der forsvandt. Forventning om en flæsketeg til en 10'er og mælk til en 5'er, og deraf følgende rigide regler og tilskudsordninger for landmænd, som økonomisk tvinger dem til at dyrke urentable marginaljorder og små-arealer og opgive husdyrhold med afgræsning. Selvfølgelig påvirker denne udvikling også vores natur og biodiversitet i negativ retning. Men overordnet er vi alligevel fortrøstningsfulde – Der er markant mere fokus på natur - Vi er på lange stræk på rette vej. Er der plads til forbedringer? Absolut!

Hver for sig og sammen har vi involveret os i debatten og søgt information. Desværre må vi - godt et års erfaringer klogere - komme frem til, at det i ligeså høj grad er en politisk/ideologisk kamp som en rationel beslutningsproces, hvor formålet er at fremme natur og biodiversitet. Og slet ikke en proces, hvor der levnes plads til et helhedssyn for vores skoves rolle for vores samfund.

Rødlisten er det tætteste vi kommer på en objektiv måling af den danske biodiversitet. De første omfattende vurderinger og opgørelser foretog man i 2010, og i 2019 foretog man en fornyet vurdering. I kølvandet på offentliggørelsen i januar 2020 fulgte ovennævnte alarmerende politiske tolkninger, og i fagkredse opstod diskussioner omkring opgørelsesmetoder og beskyldninger om manipulation og politisering – Der er reelt nok i overvejende grad tale om overfortolkninger fra politisk hold, men ingen af forskerne har indtil nu fundet anledning til imødegå de åbenlyst misfortolkede og skræmmende udmeldinger – tilsigtet eller utilsigtet? Fakta er, at kun ganske få arter vurderes lidt mere truede i 2019 end i 2010 – Faktisk kun 45 arter ud af 5500 vurderede arter. Og

slutstatus i 2019 er, at i alt 1844 arter vurderes truede i en af tre grader. (fakta, som er afstemt pr. mailkorrespondance med rektoratet for AU og rødlisteforskerne)

Specifikt for skovene ved vi, at Naturstyrelsen siden 1992 har omlagt deres skovdrift til en "naturnær skovdrift", hvor egnede lokaliteter i skovene er udlagt til urørt skov, hvor moser og vådområder har fået genskabt naturlig hydrologi, og er blevet ryddet for træer, hvor tusindvis af såkaldte livstræer er udpeget og fredede, og skal have lov til at leve, dø og forfalde – alt sammen for at fremme biodiversiteten. Og for at monitorere effekten af disse omlægninger, har medarbejdere i naturstyrelsen fulgt biodiversiteten i statens skove. Og herfra ved man, at tiltagene markant har påvirket biodiversiteten i positiv retning. Resultater, som også støttes af omfattende tysk forskning og forsøg.

Meningsdannere og forskere vil imidlertid ikke nøjes med aktuelle fakta – De vil længere tilbage på vores naturs ti-tusindårige tidslinje for at finde den "ideelle" og efterstræbelsesværdige naturtilstand. Og her åbnes scenen så for diskussion, politisering og uenighed: Hvor langt vil man tilbage (hvilken baseline)? – Urtiden da isen forsvandt, før mennesket indfandt sig, Sten-, Bronze- Jernalderen, 1700 tallets natursammenbrud før landboreformerne og fredskovsforordningen, før de omfattende skovrejsninger langt op i starten af 1900, før nutidens urbanisering, affolkning af det åbne land og intensivering af landbruget. Hvordan så naturen ud på det givne tidspunkt? Og hvordan kan man "rekonstruere idealtilstanden"?

En vellykket lobbyindsats fra forfatter og idéhistoriker Rune Engelbreth Larsen sekunderet af forsker Rasmus Ejrnæs, AU har introduceret det – ved første øjekast - romantiserede urtidslandskab i form af de rewildedede naturnationalparker, hvor de "vil give vores skove tilbage til naturen" og "sætte vores betrængte husdyr fri" – umiddelbart smukt og plausibelt - og desværre også med ret bred succes "solgt ind" hos politikere og NGO'ere. Men nu, hvor idéen skal realiseres går det efterhånden op for både politikere og befolkning, at der var tale om et glansbillede, hvor miljøministeren aldeles glemte at søge råd og vejledning fra andre end idémagerne selv, og forsømte at informere folkestyret om både reelle ulemper og den reelle pris for hele herligheden.

Den massive modstand mod naturnationalparkerne er således ikke "bare" en "not-in-my-backyard" reaktion drevet af myter, som hævdede af ministeren. INGEN har spor imod at hjælpe og fremme naturen, og at have fantastisk natur i baghaven – Tværtimod. Modstanden er substantiel. Realiteten er, at alt for mange hensyn – ud over biodiversitet - tilsidesættes til, at hele ideen kan opnå acceptabel opbakning fra hverken lokalbefolkning, aktive naturbrugere eller praktikere.

Vi kan se forskelligt på alvoren af mangt og meget, men alle må erkende, at vort lands areal er 42.933 km², og at arealanvendelse er et nulsumsspil. Hver hektar skal anvendes med omtanke og må nødvendigvis tilgodese flere samtidige hensyn.

Klimaindsatsen frem mod 2030 er stærkt afhængig af vores skoves bidrag til CO₂ optag. Men med naturnationalparkerne slukkes "CO₂-støvsugeren" - af ideologiske årsager ved at forbyde kommerciel skovdrift på arealerne. Minimum en estimeret negativ klimaeffekt på 1 mio. ton CO₂ pr. år. Alle eksperter på dette felt er helt enige – Det er entydigt negativt for klimaindsatsen, og det forstærkes yderligere af, at der lukkes ned for lokal træforsyning, som er afgørende for den bæredygtige omstilling i byggeri fra ekstremt CO₂ tunge materialer som beton, stål, plast til bæredygtigt træ.

Både miljø-, bolig- og klimaministeren kan umuligt være uvidende om dette forhold. Derfor kan der kun være tale om en bevidst, men uklog og ensidig prioritering.

En medvirkende årsag til det ideologiske – og irrationelle - fravalg af skovdrift, må formodes at være EU's biodiversitetsstrategi, hvor mål og anbefaling er 30 % beskyttet – heraf 10 % stærkt beskyttet natur. Det er ikke et EU-dekret – kun en anbefaling - og kun som gennemsnit. Med Danmark som et lille tæt befolket lavlands-appendiks på kontinentet – Omgivet af lande med store bjergområder og vildmarker, burde man tage en politisk diskussion af Danmarks ambitionsniveau som "grøn stormagt" på dette felt. Efter vores opfattelse er det urealistiske og ukloge mål for Danmark og vores rolle som land- og skovbrugsland i EU.

Listen over ulemper ved naturnationalpark-initiativet er lang Uacceptabel begrænsning af publikumsadgang og friluftaktiviteter pga. af omfangshegn og forvildede køer og heste. Dyrevelfærdsudfordringer som følge af den underliggende rewilding-tanke, som nyligt er forsøgt "talt ned" af bl.a. Bengt Holst formand for Dyreetisk Råd m.m. Men realiteten er fortsat, at dyrene skal helårsgræsse, som udgangspunkt uden vinterfordring og Naturstyrelsen skal føre tilsyn med forholdsvist få dyr på kæmpe store arealer – En opgave vi tillader os at betvivle mulig, uden vi kommer til at se eksempler på misrøgt, dødfundne dyr og konflikter og ulykker i mødet mellem dyr og skovgæster.

Uddybende begrundelser:

Naturnationalparkerne er utvivlsomt både et idealistisk og velment initiativ til at fremme natur og biodiversitet - Men svagheden er, at initiativets primære – om ikke eneste - inspirationskilde er rewilding, som beskrevet i Rune Engelbreth Larsens debatbog "Danmarks genforvildede natur" – I hovedtræk: Urørt Skov = Stop af kommerciel skovdrift, Udsætning af genforvildede køer, heste m.m. som holdes inde med et omfangshegn.

Efter vores opfattelse er vores regering i færd at begå en fejltagelse, der klart overgår Skjern Å projektet i tresserne, hvor landbrugsminister Karl Skytte aldeles undlod at lytte til natur- og miljøfolk. Denne gang – og med modsat fortegn - er det miljøminister Lea Wermelin, støttepartierne og en håndfuld rewilding-ideologer, som aldeles undlader at lytte til – ja, stort set - alle andre hensyn.

Urørt skov og biodiversitet

Rune Engelbreth Larsen, Rasmus Ejrnæs hævder begge, at Urørt skov fremmer biodiversiteten – Carsten Rahbek, KU – et stykke af vejen det samme. (læs evt. "Forvaltning af biodiversitet i dyrket skov", hvor CR er medforfatter, og som giver en enkel og praksisnær oplysning om emnet)

Fakta er, at der - som forskerne også alle erkender - er meget lidt dansk forskningsmæssig evidens for forholdet mellem Urørt Skov og biodiversitet.

Empirien fra Naturstyrelsens tiltag med naturnær skovdrift siden 1992 og den parallelle monitorering udført af Naturstyrelsen selv (Erik Buchwald m.fl.) viser, at aktiv skovdrift sagtens kan forenes med fremme af biodiversitet.

<https://www.skovdyrkerne.dk/om-os/laes-artikler-fra-skovdyrkeren/singlevisningartiklerfraskovdyrkerne/artikel/ekspert-truede-skovarter-er-i-fremgang-i-danmark/>

Samme diskussion foregår i Tyskland – Og med vanlig tysk grundighed, har et tysk forskerteam foretaget omfattende forsøg – undersøgt traditionel skovdrift med ensaldrende bevoksninger i omdrift og såkaldt plukhugst drift – begge verificeret op imod urørt skov. Dr. Steffi Heinrichs [The impact of even-aged and uneven-aged forest management on regional biodiversity of multiple taxa in European beech forests](#)

Konklusionen blev faktisk, at traditionel skovdrift – på grund af, vi menneskers, forstyrrelser - indeholder den største artsdiversitet – flest forskellige arter, men på bekostning af specielle arter og artsgrupper, som er afhængige af urørt skov's gamle hule træer og dødt ved. Anbefalingen til det tyske skovbrug blev: Fortsæt skovdriften, men udlæg egnede arealer til urørt skov – Med deres ord: "Diversity creates diversity" – Eller en forskningsmæssig bekræftelse af indlysende lægmandslogik – forskellighed mht. driftsformer skaber forskellighed for og i naturen.

Og præcist forskelligheden mht. driftsformer er, hvad naturstyrelsen har praktiseret med den "naturnære skovdrift" siden 1992 – Og det har beviseligt været en succes.

Vi har deltaget i flere af naturstyrelsens "skovvandringer" som intro til evt. kommende naturnationalparker, og af debatten undervejs, står det efterhånden klart, at man måske nok ønsker urørt skov, men at det i lige så høj grad er udtryk for det muliges kunst i ønsket om at fremme hårdt pressede naturtyper i det åbne land som overdrev og enge. Man ønsker med andre ord, at rydde

dele af de skove staten har rådighed over, for at genoprette naturtyper som hørte til i landbruget for 50-100 år siden. Det er med stor sandsynlighed en underliggende anden dagsorden. Og sikkert også drevet af internationale ambitioner om, at Danmark også på biodiversitet skal være en "grøn stormagt" og dokumentere handlekraft. Alt sammen ikke noget der objektivt set fremmer biodiversitet i naturtypen skov.

Vi har måttet sætte os lidt dybere ind i de forskellige rapporter, som fra dansk forsknings side bringes frem i debatten - Naturligvis med den begrænsning vi som enkeltpersoner og lægmænd har.

En tydelig konstatering er det udprægede sammenfald af personer og organisationer/universiteter. Egentlig ikke specielt overraskende - det er et stærkt specialiseret fagområde. Vi må også konstatere, at vores forskere slet ikke er enige, og ikke holder sig tilbage med sønderlemmende kritik af hinandens arbejde - med karakteristikkere som: tendentiøs, debatindlæg, uegnet til rådgivning. Og ej heller at beklukke hinandens faglige kompetencer for at kunne udtale sig om specifikke emner.

Vi har ikke noget specielt behov for at bringe konspirationsteorier til torvs, men blot konstatere, at ikke alt hvad der kommer ud fra vores universiteter nødvendigvis indeholder den fulde og objektive sandhed og fakta.

Omvendt mener vi, at det er rimeligt, at påpege at en bemærkelsesværdig faglig ensidighed præger emnet. En ensidighed som politikere, befolkning og beslutningstagere nødvendigvis må tage med i bedømmelsen, når argumenter fra biodiversitetsforskningen skal vægtes op imod de mange andre hensyn vi - som erfarne praktikere, borgere og skatteydere - finder mindst lige så vigtige.

Vi finder det ikke odiøst at forskere forsvare deres forskningsområde, og vil fremme deres specifikke fokus mest muligt, men vi bevæger os i en gråzone mellem forskning og politisering, når den samme sluttede personkreds både definerer bedømmelseskriterierne, udfører det analyserende arbejde, rapporterer, agerer uvildige rådgivere og efterfølgende verificerer resultaterne.

Vi bygger vores skepsis på bl.a. følgende eksempler:

- Efter at have undret os over den ensidige håndtering og et tydelig personsammenfald med de ansvarlige forskere, kunne vi ved direkte kontakt til K.U. konstatere, at en forsker der havde været involveret i flere processer omkring måling og overvågning af særlige naturtyper i henhold til EU's Habitatdirektiv, med 7 års intervaller, der gav Danmark en bundplacering over god eller dårlig bevaringsstatus for en række naturtyper, havde fået afvist sin anmodning om at få rettet bl.a. en uheldig målemetode. Målemetoden bevirker at stort set alt skov vil ende i status ikke bevaringsværdig natur. Selv en afprøvning af metoden, i Suserup Skov samt Strødamreservatet, der har ligget urørt i ca 100 år fik samme status -Ikke bevaringsværdig.
- Senest initiativ til en Dansk Natur Indikator – som skal måle vores naturforvaltning i Danmark. Et system som pr. definition vil diskvalificere langt hovedparten af Danmarks natur. For skovene alene fordi de anses for truede, hvis der praktiseres skovdrift – allerværst hvis det er ejet af landbrugsstyrelsen, ej heller helt godt, hvis ejet af naturstyrelsen, mens naturligvis optimalt og gunstigt, hvis det ejes af naturfonde. Der arbejdes seriøst med tanker om anvendelse af elefanter og næshorn til afgræsning. Fremme af naturlige processer som kystnedbrydning, oversvømmelser, sandflugt og skovrydning til fordel for overdrev osv.

- Staten og Åge V. Jensens fond har nyligt bevilliget penge til, at KU skal belyse biodiversiteten i urørt skov, men har overhørt den ansvarlige forsker, og ”sparet” verifikationsmålinger mod naturnær skovdrift væk – som et medicinforsøg uden placebo måling. Resultatet heraf vil derfor aldrig blive andet end et tendentiøst partsindlæg.

Man skal ikke være konspirationsteoretiker for at få den mistanke, at der ligger en slet skjult dagsorden, om at få Danmarks natur til at se så ringe ud som muligt.

Nærlæser man underliggende videnskabelige stof som “Biodiversitetseffekter af rewilding” og “Udvikling af en dansk naturindikator” finder man angiveligt ingen sikker forskningsmæssig evidens for fremme af biodiversiteten af de omfattende tiltag, som er en del af naturnationalpark-planerne.

Urørt skov og klimaeffekt

Modsat for biodiversitetseffekten, er det vores indtryk, at der for klimaeffekten er udbredt konsensus i forskerkredse:

Skov optager og lagrer kulstof (CO₂) – og er overordentlig effektiv til det – og indtil ny forskning anviser alternative metoder til opsamling og lagring af CO₂, så er skov den mest effektive kendte metode, og et væsentligt middel til at nå klimamålet med 70 % reduktion inden 2030.

Urørt skov optager og lagrer naturligvis også CO₂, men når et mætningspunkt, hvor effekten er neutral – Går mod en klima-nul-effekt.

Drevet skov derimod, hvor man fjerner tilvæksten – som skoven hele tiden fornyer - øger CO₂ optaget. Jo mere man anvender den fjernede vedmasse til blivende formål, bygningstømmer, møbler osv., og jo flere gange man kan recycle denne vedmasse i blivende anvendelser - inden den endelig forbrændes og erstatter fossile energikilder – Jo større/længere CO₂ lagring – Jo større CO₂ effekt.

Yderligere skal man indregne substitutionseffekten – det at bæredygtigt træ erstatter andre langt mere CO₂ belastende bygge- og konstruktionsmaterialer, som beton, stål, plastik osv.

Med naturnationalparkernes (unødvendige) forudsætning om urørt skov, har man de facto slukket for en væsentlig og eksisterende CO₂-støvsuger. L229 er således i modstrid med både klimaloven og boligministerens erklærede mål om at fremme anvendelse af bæredygtigt træ til substitution af klimabelastende byggematerialer.

Den vedmasse, som nu ikke længere produceres i Danmark afledt af L229, skal fremover importeres. Fra træindustrien ved vi, at vi her skal tillægge yderligere 40 % CO₂ belastning for den øgede transports emission.

Klimaeffekten er perifert omtalt i L229, men bevidst ikke kalkuleret. Andre har efterfølgende estimeret den negative klimaeffekt til ikke under 1 mio. ton CO₂ pr. år.

(Let tilgængelig viden om emnet er bogen: Klimaskoven af Esben Møller Madsen m.fl.)

Urørt skov og råvareforsyning af træ

L229 betyder betydeligt reduceret lokal træforsyning til både træindustri og flis til kraftvarmeværker.

I et rigt samfund som det danske, kan naturligvis argumentere for, at økonomi er uden betydning. Men både træindustri 3F m.fl. har kritiseret tilgangen og gjort indsigelser.

Danmark importerer i dag ca. 70 % af vores forbrug af træ. Med L229 trækkes væsentlige certificerede højproduktive skove ud af den indenlandske forsyning. Ikke kun de 15 NNP, men faktisk yderligere en lang liste af mindre skove ejet af staten – stort set alle skove af god bonitet i Østjylland og på øerne. Alle statens skove er certificeret i henhold til FSC, PEFC og SBP. I alt 75.000 ha. = knapt 40 % af naturstyrelsens arealer og formentlig mere målt på de 110.000 ha bevokset skovareal de forvalter. (75.000 ha svarer til 1,75 % af landets samlede areal eller ca. 12% af skovarealet.)

Der er i forbindelse med L229 overhovedet ikke foretaget nogen form for opgørelse af offeromkostningen. De tabte indtægter, tabte arbejdspladser i træindustri osv. Andre har efterfølgende estimeret tabet til minimum 5 mia. kr. pr. år.

Der ud over er der et aspekt af forsyningsikkerhed, som heller ikke er indregnet som konsekvens af L229. Internationalt forventer man stærkt stigende efterspørgsel på træ – bl.a. som følge af befolkningstilvækst og globale klimaomstillinger. Og enkelte træeksporterende lande har allerede været ude med meldinger om, at de i fremtiden vil stoppe eksporten for at sikre deres egen forsyning. EU forventer således, samlet en nedgang i udbuddet af råtræ på 40% over de næste 30 år.

I øvrigt påfaldende, at netop denne regering finder det solidarisk og OK, at bede andre lande om at øge skovrydning for at tilgodese Danmarks forbrug.

Rewilding

Fra nationalparkernes tilblivelse, stod der malet ”rewilding” ud over hele. Med Rune Engelbreth Larsen, Rasmus Ejrnæs, Jens-Christian Svenning, Morten DD Hansen m.fl. spændt for vognen var det umiskendeligt konceptet.

Den underliggende tanke er, at afgræsning hjælper biodiversiteten. Der er sikkert enighed om, at afgræsning er én af de metoder, som med god effekt kan anvendes på visse arealer. Men igen, forskerne er ikke enige. Professor Carsten Rahbek – medlem af den videnskabelige arbejdsgruppe omkring NNP kalder det storskala-forsøg, men uden videnskabelig evidens for at rewilding fremmer biodiversiteten – eksempler på det modsatte effekt, at det skader, findes også.

Da det endelig gik op for befolkning og politikere, hvad rewilding indebar og betød, stjal – og stjæler – dyrevelfærdsdebatten hele billedet. Slet ikke uforståeligt, for det er helt uforeneligt med både ånd og ord i dyrevelfærdsloven og vores samfunds og befolknings opfattelse af, hvordan vi bør behandle vores husdyr.

Konfronteret med voldsom modstand fra kommuner, grupper og lokalbefolkning har miljøministeren være på retræte og sendt forskellige meningsdannere på ”mytedræberaktion”, for at tale modstanden ned. Senest har Bengt Holst, formand for Dyreetisk råd, Den Danske Naturfond, også medlem af den videnskabelige arbejdsgruppe vedr. NNP været ude i Jyllands Posten for at ”afmontere” begrebet rewilding og erstatte med naturpleje. Men bedømt herfra ”klinger det hult” – Der er stadig tale om helårsgræsning, omfangshegn, dyr som skal blive sultne nok til at æde træagtig

opvækst osv. Og væsentligst – Ingen har hørt miljøminister Lea Wermelin undsige hele rewilding-idéen.

Dyrevelfærds debatten er rigeligt belyst – og det fortjener den bestemt også, men lige én yderligere kommentar: Vi har ingen grund til at betvivle vores lokale naturstyrelsesfolks allerbedste intentioner og forsikringer om, at de ikke vil acceptere, at se de store græssere lide nød. De vil få tørt leje, læ og blive vinterfodret. Men vi vil tillade os at betvivle, at de kan praktisere det: F.eks. 150 dyr i Tranum på et areal på 2.700 ha, over 14 km på længste led. Det bliver en overordentlig vanskelig opgave at føre tilsyn, og det vil ikke overraske os, når historier om dødfundne eller nødlidende dyr når pressen.

De store omfangshegn – afledt af rewilding-idéen – begrænser frie adgang til vores natur. Ikke alle har mod eller lyst til at færdes inde i et hegn med store forvildede dyr - Irrationelt eller ej – Det vil afholde mange fra at færdes i vores naturområder – Både lokalbefolkning, børnehaver, spejdere, hundeluffere, ryttere, turister osv.

Hele den romantiserede salgstale om husdyr, der nu sættes fri, for at boltre sig og udleve deres fulde naturlige adfærd, er for længst forstummet. Af hensyn til skovgæsternes sikkerhed tales der nu kun om, at udsætte stude (kastrede tyre), som i mindre omfang forventes at være aggressive over for larmende børn, hunde, heste osv. Og igen, det er naivt ikke at påregne, at der vil forekomme ulykker - potentielt med dødeligt udfald - i mødet mellem skovgæster og kvæg.

Effekten af rewilding er usikker, modstanden fra befolkning og kommuner er larmende, omkostningerne betydelige både til etablering og vedligeholdelse – og listen over ulemper er lang. Det er derfor uforståeligt, at man ikke lukker idéen om de altomfattende omfangshegn ned – alternativt begrænser det til enkeltstående forsøg. Og ellers afgræsser arealer på samme måde som hidtil, og giver skovgæsterne det frie valg – om man vil færdes inde i hegn sammen med store dyr.

Danmark som "grøn stormagt"

EU har en biodiversitetsstrategi, hvor 30 % af arealet skal være beskyttet og heraf 10 % strengt beskyttet, og friholdt for bl.a. skovdrift. Det er ikke et EU-dekret, så Danmark bliver ikke tvunget til at overholde målsætningen. 10 % af Danmarks natur – 440.000 ha, som stærkt beskyttet natur – forekommer helt urealistisk.

Efter vores opfattelse bør Danmark henholde sig til vores geologi og naturgivne forudsætninger, og afstå fra ambitionen, at være grøn stormagt målt på areal. Vi har ikke som vores nabolande uanede vidder af bjerge og vildmarker. Hvis endelig Danmark skulle have høje ambitioner på biodiversitetsområdet, må opgaven være at vise vejen: Hvordan et tæt befolket og intensivt drevet skov- og landbrugsland kan optimere biodiversitet på begrænsede arealer.

Lokal forankring af naturindsats

Den aktuelle tilgang til processen omkring naturnationalparker er markant detailstyret fra centralt hold – End ikke naturstyrelsens egne lokale enheder opleves som inddraget. Den topstyrede tilgang, uden en demokratisk folkelig proces, er i sig selv også en del af årsagen til den massive modstand.

Fra deltagelse i de indledende skovvandring er meldingerne, at lokalbefolkningen absolut ikke føler sig inddraget. Der savnes generelt offentlige informations- og debatmøder, hvor de ansvarlige politikere og fagfolk - hvor viden og holdninger er bredt repræsenteret - møder op, har sat sig ind i stoffet og kan besvare og reflektere over den kritik, der fremføres og de spørgsmål der stilles.

Miljøministerens opfordringer til dialog er fine, men når endelig hun møder op, er der ikke tid til andet end, at hun reciterer salgsargumenter fra talepapiret.

Erfaringerne fra de to gennemførte høringsprocesser blev, at ingen af de engagerede hørings svar blev taget til efterretning – end ikke overvældende flertals beslutninger fra kommunalbestyrelser pæne nej-tak. Bogstaveligt talt blev der kun flyttet et par hegnspæle og en låge.

Når målet er at fremme naturens betingelser og biodiversiteten, anser vi det for decideret uklogt, ikke at inddrage den guldgrube af viden og velvilje som findes lokalt. Både i naturstyrelsen, men også i foreninger og div. brugergrupper: Danmarks naturfredningsforenings lokalafdelinger, Dansk ornitologisk forening, lystfiskere, jægere, landbrugere, naboer, friluftslivets klubber, som anvender områderne m.fl.. Vi taler ikke kun om inddragelse i høringsperioden, men derimod en løbende inddragelse, hvor viden og vilje til frivillig naturplejeindsatser osv. inddrages.

Fra den periode vi har været involveret er vi bekendt med mønstereksempler på et sådant inddragende samarbejde fra f.eks. Bidstrup skovene og Roldskov-området. Eksempler til efterfølgelse. Gerne formaliseret med brugergrupper og med Naturstyrelsens lokale folk som myndighed, projektleder og opmand, der hvor kompromisser vanskeligt kan nås.

Den politiske proces – set udefra

Set udefra – dog uden vi har gjort anstrengelse for at søge aktindsigt:

Løsningerne har været valgt og aftalt helt fra den nuværende regerings udarbejdelse af forståelsespapiret. Rune Engelbreth Larsens debatbog/oplæg har helt ensidigt og ukritisk været valgt som eneste inspirationskilde, og der er tilsyneladende ikke gjort forsøg på at belyse alternativer eller konsekvenser af tiltagene.

Man bestiller en rapport fra Rasmus Ejrnæs "Biodiversitetseffekter af Rewilding", hvor han naturligt nok "ordinerer sin egen medicin". Denne rapport, som i øvrigt først offentliggøres måneden efter, at regeringen og støttepartierne har indgået aftalen om natur- og biodiversitetspakken, udgør herefter det "videnskabelige grundlag" og argument for den løsning, der indarbejdes i lovforslaget. Men det kan så undre, at der overhovedet ingen henvisning var til denne rapport i lovforslagets bemærkninger, som Folketinget kunne forholde sig til. Men det skyldes måske, at Rasmus Ejrnæs skriver i rapporten, at der mangler langsigtede studier af effekten, og at mange af konklusionerne bygger på relativt begrænset grundlag.

Det må også undre, at Miljøministeriet ikke i forbindelse med lovforslagets udarbejdelse og i bemærkningerne til lovforslaget på nogen måde har præsenteret Folketinget for andre opfattelser af, hvorledes det vil være muligt at styrke natur og biodiversitet. Som eksempel er skovforskeren Palle Madsens kommentarer og indsigelser, ifølge egne udtalelser, direkte blevet afvist.

Man undlader – bevidst? – helt at spørge sin egen organisation til råds. Naturstyrelsens lokale folk, som har årelang erfaring opsamlet omkring praktisk naturpleje og effekten af forskellige tiltag. De bliver ikke taget med på råd – end ikke bedt om en udtalelse og deres vurdering af R.E.L's ideer omkring naturforvaltning. Og det er åbenlyst ikke velset og bliver opfattet som illoyalitet, hvis de blander sig i debatten.

Man nøjes med konkret at bede naturstyrelsen om at estimere omkostninger til etablering og indhegning af 15 nationalparker - de bevilligede 888 mio. på finansloven – med udgangspunkt i realisering af de præcist 15 konkrete områder bragt i forslag i debatbogen.

I afsnit 8 i L229 bruger man begrundelsen, at man ikke kender de konkrete områder, for ikke at bede om tilsvarende estimat af den forventede negative CO2 effekt. Hvis viljen til at oplyse folketinget om den negative klima effekt havde været til stede, kunne man ud fra samme forudsætning – de 15 områder – have bedt naturstyrelsen om at estimere og oplyse denne. – Formentlig ikke under 1 mio. ton CO2 pr. år. Plus engangsemission hvis ikke hjemmehørende træarter fjernes i forceret tempo. (for klit- og hedeplantagerne - primært arterne sitka, douglas, contorta - ofte op til 50 % af det bevoksede areal eller mere - Hvilket klart indikerer, at man ganske enkelt ikke har spurgt sin egen forstfaglige organisation til råds)

Det samme med den indlysende negative effekt for statens finanser - direkte indtægtstab / den negative offeromkostningseffekt ved at nedlægge skovdriften for et så betydeligt areal som 75.000 ha – Formentlig i omegnen af 5 mia. kr. pr. år.

Det samme med den lige så indlysende negative effekt for arbejdspladser direkte i skovbrug, hos skoventreprenører og følgeerhverv inden for træindustrien.

Alt i alt – set ude fra – en temmelig uprofessionel politisk/ideologisk tilgang, hvor man tilsyneladende på forhånd har defineret det ønskede udfald, og tilsyneladende mest af alt ønsker sig at præsentere folketinget for et skønmaleri - et salgsprospekt, hvor alle negative konsekvenser og omkostninger ved tiltaget bevidst nedtones eller undlades.

Som vi har forstået det: En minister må ikke give folketinget urigtige eller vildledende oplysninger eller under folketingets behandling af en sag fortie oplysninger, der er af væsentlig betydning for tingets bedømmelse af sagen.

Hvorvidt det er opfyldt i denne sag, hverken kan eller skal vi forsøge at bedømme – men ordentligt, det finder vi det langt fra.